

Sõna

**Apostlid olid püsivalt
ühel meelel
palvetamas koos
Jeesuse ema Maarja
ning naistega ja
Jeesuse vendadega.
Ap 1:14**

Mõte

See sõna kirjeldab olukorda pärast Jeesuse lahkumist meile tuntud maailmast - apostlid olid näinud Tema taevassetõusmist, ema Maarja, teised naised ja Jeesuse vennad olid õppinud uue olukorraga, et Jeesust ei ole enam nende keskel. Kuid ometi olid nad rahulikud oma elu edasi elades. Sest nüüd nad teadsid. Ja nüüd nad uskusid. Ning mis küll tekitaks üksmeelt nii erinevate inimeste vahel, kes olid läbi elanud kogu Jeesuse loo? Palve! „Püsivalt ühel meelel palvetamine“ loob üksmeele rahu ja julguse. Sellest on meilgi siin ja praegu õppida.

Palve

Isa! Anna meilegi üksmeelt
palves! Aamen

Surnuaiapäeva Hulja kalmistul 20. augustil kl 11

Traditsiooniliselt toimub surnuaiapäeva Hulja kalmistul taasiseseisvumispäeval, kuid tänava õnnistame veel ka kalmistule rajatud välialtari ja mälestuspingi. Järgneb piknik kalmistu väravas.

SUVESARI

EDUARD TENNMANNI OLULISUSEST EESTI KIRIKULOOS
III osa
VÄÄRTUSI KANDEV USK

Tennmanni töö ühiskonna- ja kultuurielu edendajana hoogutus 1923 aastal, ajal, kui temast sai Tartu Maarja koguduse õpetaja. Üliõpilaskonnale suunatud koguduse vaimulikuna hakkas Tennmann nüüd seda rohkem noortega töötama. Tema artiklid väärtusi kandvast usust pakkusid palju kõlapinda ning kaasamõtlemist, seda ka nooremate inimeste hulgas.

Tennmanni sulest ilmus 33 eriilmelist raamatut ning üle 80 arvustuse ja arvamusaluse ajalehtedes ning ajakirjades. Lisaks avaldas ta publitsistikat ja koolikirjavara. Tennmann pidas moraali religiooni väljenduseks ja selle alusel pidi ristiinimese usk kandma õigeid väärtusi. Võrdleva usundiloo professorina töötas Tennmann igapäevaselt ristiinimest vaevate küsimustega: Mis on usk? Kas usk võib olla loov? Kuidas usk kujundab inimese arusaamu, kultuuri ja ühiskonnast? Milles ristiinimese usk kõige enam väljendub? 1933 aasta lõpus, jõulude paiku avaldas ta „Tartu Postimehes“ üleskutse, kus palus tudengitele ja üleriigilisele laulupeole pühendatud kirikut toetada nii rahaliselt kui ka vabatahtliku tegevusega. Ta leidis, et noorte roll koguduses on väga tähtis ja julgustas neid selles osas aktiivselt kaasa töötama. Ta oli üks neist eeskõnelejatest, kes ütles, et usk peab väljenduma tegudes. Olgu need siis pealegi väikesed. Kord toonud tudengid õhtusesse palvetundi kaasa mitu korvitat õunu ja Tennmann jagas neid siis ise puudustkannavatele koguduselikele ja nende peredele laiali. Ta arendas edasi ka koorilaulu tegevust, kirjutas mitu usuõpetuse õpikut ja jätkas luuletaja ning kirjaniku Kristjan-Jaak Petersoni luulepärandi hoidmist ning tutvustamist. Mõte, et üks noor mees Tartust jalgsi Riiga oli läinud, innustas teda selleks.

Tennmann nimetas Petersoni üheks Eesti rahvuskirjanduse loojaks, Kreutzwaldi kõrval, kelle loomingut tema arvates oli liiga vähe kalliks ja oluliseks peetud ning kelle mälestuse hoidmise eest tuleb just noortel inimestel hea seista. Tennmanni sulest ilmus hulgaliselt kirjutusi ka majanduse, eriti rahandusküsimuste vallas. Tema tuntumast teosest „Hinge surematuse“ (1935), on ilmunud mitmeid kordustrükke ja seda raamatut on tõlgitud nii saksa kui vene keelde. (Lõpp)

Piiblivõti

Harilik rosmariin

Piiblivõtme sari jätkab taimede tutvustamist. Seekord on vaatluse all Vanas-Roomas ja Vahemere maadeski tuntud harilik rosmariin.

Rosmariin on vähenõudlik igihaljas püsik. Oma kodumaal, Vahemere maades ja Itaalias eelistab see taim kuiva, kruusast või liivast kasvukohta. Madal keelesarnaste lehtede, aromaatses, iseloomuliku lõhnaga puhmas. Kasutatakse maitsetaimena, õhuvärskendajana, samuti kosmeetika ning parfümeeria-toodetes. Rooma mõtleja ja filosoof **Gaius Marius Victorinus** (290 AD-36) nimetas rosmariini kõigi pühakute taimeks ja omistas sellele tervist turgutavaid omadusi. Rosmariin leevendab migreeni-valusid, turgutab immuunsus-süsteemi ja on hea antiseptik. Rosmariini eeterliku õli kasutatakse edukalt aroomi ning soolalampides. Oma iseloomuliku lõhna ja aromaatses maitse poolest lisatakse rosmariini maitseürdina toorvorstidesse. Harilikul rosmariinil on ka kõrgemaid vorme. Rosmariin aiataimena hoiab eemal puugid ja aiakahjurid.

Eduard Bornhöe: Kas ilukirjandus vabaduse teemal on midagi iseenesest mõistetavat?

Autori mõtteid eestlusest, mõisnikest ja vabaduspüüdlustest jutustuse „Tasuja“ näitel.

20. augustil tähistame taasisesisvumispäeva. Meie riigi vabaduse taastamisest möödub täpselt 30 aastat. Kui vaadata rahvuskirjandust, siis Eduard Bornhöe jutustus „Tasuja“ annab meile täiesti reaalse pildi eestlaste püüdlustest vabaneda mõisnike ikke alt. Jutustuse kirjutamist alustas autor kaudsete andmete põhjal 1879 aasta lõpul või 1880 aastate algul Põltsamaal, kus ta töötas kihelkonnakoolmeistri abina. Jutu kirjutamise ajal olid pöördelised ajad ja millegi sellisega avalikuse ette tulla oli üllatav ning ennekuulmatu. Teose kirjutamise ühe ajendina võttis Virumaal, Kullaaru mõisas sündinud kirjanik arvesse Jaan Bergmanni tagasihoidliku lugu „Eestlane ordu ajal“, mis ilmus Eesti Postimehe Kalendris 1880 aastal. Seal on muu hulgas otsene viide 1343 aasta „suurele mässule“ ning vabadusepüüdlustele. Mis puutub kroonika kasutamisesse, siis tulevad siin arvesse Russowi kirjutatud ajalooline kroonika ja XIV sajandile toetuvad kirjutised baltisaksa mõisnike võimust Maarjamaal. Bornhöe küsib justkui jutustuse kaudu, kas mässamist ja vabadusepüüdlusi saab võtta enesestmõistetavalt? „Tasujat“ peetakse üheks Bornhöe peateoseks, mis on Nõukogude Liidu ajal eraldi raamatuna ilmunud kolmel korral. Arvesse võttes erinevaid trükiformaate võib julgesti öelda, et „Tasuja“ on siiani eesti keeles kõige suurema levikuga rahvuskirjandusteos F. R. Kreuzwaldi eepose „Kalevipoeg“ kõrval. Jutustus peegeldab elavalt eestlaste vabaduspüüdlusi, elutahet ja tungivat vajadust teha väikese rahvakilluna ise oma valikuid. Jutustuse peateemaks on eestlaste rõhumisvastane rahvuslik võitlusvaim, töötahe ning talupoeglikud aated ning tarkus, mis pole oma väärtust kaotanud tänasepäevani.

Eestlaseks olemine ei ole Bornhöe jaoks teose kirjutamise ajal midagi enesestmõistetavat. Ta ütleb, et vabaduse eest, kui see ka saavutatakse, tuleb rahvusena ise seista, julgeda teha õigeid valikuid ning olla eelkõige järjekindel nagu olid seda teose peategelased, vana Tambert ja tema poeg Jaanus. Vabadust tuleb hoida, hinnata ja kaitsta, sest see on alati kerge kaduma, kui tähelepanu juhtub hajuma. Mõisnike pideva rõhumise all olev rahvas vajas teose pinnal justkui omaette vabastajat, kangelast, kelle järgi joonduda ja kellelt eeskujut võtta. 1943 aasta aprilli Jüriöö teemaline almanahh kirjutas: „Tasuja(Jaanuse) paindumatu võitlustahe ja piiritu vabadusearmastus haarab veel tänapäevalgi eesti talupoegade ja tütarde südameid, manitseb ja õhutab täitma neid oma ajaloolist kohust heitluis meie rahvast hävitada tahvate saksa vägede vastu. Bornhöe jutustuse „Tasuja“ lugemine tekitab uusi tasujaid, kes maksavad kätte sissetungijatele nii oma esivanemate kui ka rahva hilisemate kannatuste ning meie rahvas mälestab ja austab vabaduse eest nii teos kui sõnas ajaloo suurimate sangaritena. Aga ometi on kõige selle üle Looja vankumatu arm, mis Maarjamaad jätkuvalt kaitseb ja varjab.“

Head taasisesisvumispäeva, head lugejad!

